

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 292. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252800507824/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

TRE BREVE OM MIG SELV

- »De danske Comœdiens Ligbegjængelse«, der opførtes efter det egentlige Skuespil; trykt i Bind VI, S. 451 ff.
- S. 128. *Juli 1725*. Holberg retter i Udgaven 1737 til det sandsynligere Juni. – *De er etc.*, efter Ovid, *Metamorphoses* 7,655.
- S. 129. *Fleischer*, Georg Christian, Holbergs Ven fra Opholdet i Leipzig (jf. Note til S. 54).
- S. 130. *Aktejner*, Medlemmer af et 18-Mands Raad. – *Skotstuer*, Fællesopholdsrum om Vinteren, ofte for flere Familier.
- S. 131. *Sehested*, Christian Thomesen (1664–1736), Admiral, fra 1718 Overlanddrost i Oldenburg, der hørte under den danske Krone 1676–1773.
- S. 132. *spytter etc.*, efter Juvenal, *Satire* 6,429. – *Nej, hellere etc.*, efter Juvenal, *Satire* 3,230.
- S. 133. *Zeeland*, hollandsk Provins.
- S. 134. *den hellige Frans*, Frans fra Assisi (1182–1226), Franciskanerordenens Stifter. – *Mangel paa Levnedsmidler*; i den usædvanlig regnfulde Sommer 1725 raadnede Kornet paa Markerne, Tilførslen til Byerne svigtede og Priserne steg.
- S. 135. *Hosien*, Nadverbrødet i den katolske Kirke. – *Jansenisme*, katolsk Reformbevægelse i 17. og 18. Aarh., grundlagt af den flamske Teolog Cornelis Jansen (1585–1638). Bevægelsen fordømtes af Paven.
- S. 136. *værre end etc.*, efter Juvenal, *Satire* 4,108. – *hvor Teglstenen etc.*, efter Juvenal, *Satire* 3,201. – *hvor alle etc.*, efter Juvenal, *Satire* 3,182.
- S. 138. *Vogvenes etc.*, efter Juvenal, *Satire* 3,236.
- S. 139. *den kanoniske Ret*, den katolske Kirkeret, som paalægger Gejstligheden Cølibat. – *hvor hver etc.*, efter Juvenal, *Satire* 3,251. – *Montfaucon*, Bernard de (1655–1741), lærd Benediktiner, Udgiver af bl. a. flere Kirkefædres Skrifter. Havde i 1724 afsluttet et kæmpemæssigt, illustreret Værk paa Latin og Fransk om den klassiske Oldtid.
- S. 140. *Hardouin*, Jean (1686–1766), lærd Jesuit. Yndede at fremsætte paradoksale Anskuelser, f. Ex. at Oldtidsskrifterne for Størstedelen var falske og Oldtidens Historie fabrikeret i det 13. Aarh. – *Victor*, o. 555 Biskop i Tunnunum i Nordafrika, skrev et historisk Værk, der gik fra Verdens Skabelse til Aar 566. – *Forfatteren af Tankens Frihed*, Anthony Collins (1676–1729), engelsk Deist, udgav 1715 »A Discourse of Free-Thinking«, som Holberg læste i den franske Oversættelse, »Discours sur la liberté de penser«, 1714. Heri anføres, S. 133, paa Fransk, Biskop Victors Udsagn, og i Fodnote dertil den latinske Original, som Holberg citerer efter Hukommelsen. – *Anastasios*, byzantinsk Kejser 491–518. – *Nestor*, højt bedaget og vis græsk Sagnkonge. – *Milon fra Kroton*, o. 525 f. Kr., var Oldtidens

NOTER

- berømteste Adet, om hvem en Mængde Anekdoter var i Omløb.
- S. 141. *Tournemine*, René-Joseph de (1661-1739), lærd Jesuit, 1701-18 Redaktør af Tidsskriftet *Mémoires de Trévoux*; derefter Jesuiterordenens Bibliotekar i Paris. - *Kruse*, (Crusius), Magnus (1697-1751), lærd Teolog, 1721-o. 1750 Legationspræst i Paris. Blev 1735 teologisk Professor i Göttingen. - *Torfæus*, Thormod (1636-1719), islandsk Historiker, udgav 1711 »*Historia rerum Norvegicarum*«. - *Sted hos Johannes, Johannes'* I. Brev: »de er tre, som vidner i Himmelen: Faderen, Ordet og Den hellige Aand, og disse tre ere ect«. Disse Linier mangler i alle ældre græske Haandskrifter og hos de græske Kirkefædre, men findes i Vulgata og er erklæret for ægte af Romerkirken. - *St. Victors Bibliotek*, se Note til S. 66. - *Euseb* (o. 265-342), Patriark i Konstantinopel. - *Lukian* (d. 312), græsk gejstlig Forfatter. - *Hesyk* (o. 550 e. Kr.), byzantinsk Historiker. - *Arianisme*, oldkirkelig Trosretning, opkaldt efter den alexandrinske Presbyter Arios (o. 300), der hævdede, at Kristus var skabt af Gud og derfor besad et andet Væsen end Faderen. Denne Lære blev fordømt ved Kirkemødet i Nikæa 325. - *Huet*, Pierre-Daniel (1630-1721), lærd Jesuit, skænkede 1691 sin Bogsamling til Jesuiterkollegiets Bibliotek, hvor den udgjorde en særskilt Afdeling. - *Gilles Ménage* (1613-1692), lærd Jesuit, Etymolog. Skænkede 1692 sin Bogsamling til Jesuiterkollegiets Bibliotek.
- S. 142. *Castel*, Louis-Bertrand (1688-1757), Jesuit, havde netop i November 1725 fremsat sin Teori om et Instrument for Farvernes Musik (*Le Clavecin oculaire*). I *Mémoires de Trévoux* for 1735 gav han den helt udviklede Teori. - *Marchand*, Louis (1669-1732), fortræffelig Musiker, i adskillige Aar Organist hos Jesuiterne i Paris. - *Fontenelle*, Bernard de (1657-1757), Jesuit, der som Sekretær ved Académie des Sciences holdt en Række aandsfulde Taler over franske og udenlandske Personligheder. *Eloges des Académiciens* (1740) indeholder bl. a. den 14. November 1725 fremførte Mindetale over Peter den Store. - *Hans Hænder etc.*, efter Cicero, *De senectute* 7,24 eller *Tusculanae disputationes* 1,14,31, hvor Digteren Statius citeres. - *Kurakin*, Alexander Borisovitch (1697-1749), russisk chargé d'affaires i Paris.
- S. 143. *Mazarins Bibliotek*, se Note til S. 66. - *Advokaternes Bibliotek*, la Bibliothèque de l'ordre des Avocats, aabnet 1708, var naturligvis især beregnet paa Jurister; men alle litterært interesserede fik let Adgang. Biblioteket blev konfiskeret ved Revolutionen, i 1791, og spredt. - *Bignons Bibliotek*, Abbé Jean-Paul de Bignon (1662-1743) var i 1718 blevet Kongens Biblio-